

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.
Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
DR. FRANCISZY LAJOS.
 Társ-szerkesztő:
DR. KASZALA JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.
Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitorszóra 16 fillér.
 Többszöri közlésnél árkedezmény.
 Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

Három kérvényi ügy.

Nyitra, 1911. márc. 18.

Hozzá vagyunk szokva ahhoz, hogy nálunk a közvélemény azokat a parlamenti üléseket tartja a legunalmasabbaknak, melyeken a Ház kérvényeket tárgyal.

Ilyenkor üres szokott lenni a karzat s a tanácskozási teremben is csak nagynehezen lehet előteremteni az üléshez megkívánt minimális számot.

Pedig sokszor nagy fontosságú ügyekről nyilvánít véleményt a Ház, midőn egy-egy kérvénynek a sorsa felett határoz.

Ilyen nagy jelentőségű ügyek forogtak a szőnyegen a parlamentnek f. hó 11-én tartott ülésében is, amelyen szintén kérvények tárgyalattak. Az országgyűlési néppárt ezeknek a kérvényeknek a tárgyalása közben parlamenti szereplését arra használta fel, hogy a kérvények kapcsán felmerült kérdésekben állást foglaljon s a Házat is a saját álláspontjának megnyerje. Ez sikerült is a néppártnak két kérdésre nézve, a harmadik kérdésnél a Ház leszavazta a párt javaslatát, de biztosan hisszük, hogy amikor a kérdésnek érdemben való elintézésére kerül a sor, a képviselőház is az ügy kellő mérlegelése után kénytelen lesz a néppárt álláspontjára helyezkedni.

Több törvényhatóság a *korcsmák vasárnapi munkaszünete* tárgyában irt fel a Házhoz. Eddig a kormány nem igen akart hallani arról, hogy a korcsmák és pálinkamérések vásár- és ünnepnapokon bezárassanak, bár a törvényhatóságok a tapasztalatból merített megcáfolhatatlan érvekkel mutatták ki a romboló hatását annak a visszás állapotnak, mely abban csúcsosodik ki, hogy midőn a törvény az ipari munkát vasárnapokon szünetelteti a munkások anyagi és szellemi erőfőlkéjének kiméltése végett, midőn korlátokat állít a mezőgazdasági munka végzése elé is, ugyanakkor megtűri azt a szellemi és erkölcsi mértelyt, melyet a vasárnapi korcsmazás terjeszt a nép legszélesebb rétegei között.

Most is a kérvényi bizottság csak azt indítványozta, hogy a törvényhatóságok kérvényei egyszerűen adassanak ki a miniszternek. Molnár János képviselő indítványára azonban a Ház elhatározta, hogy a kérvények *pártolólággal* terjesztessenek a kormány elé. Ha nálunk adnak még valamit a népképviselőre, akkor a képviselőháznak ez az állásfoglalása kedvezően fogja befolyásolni ennek a fontos szociális és nemzetgazdasági természetű kérdésnek a megoldását.

Ugyancsak *pártolólággal* adatott ki a

kormánynak több vidéki városnak a *lakásinség enyhítésére* vonatkozó kérvénye, melyben az illető városok munkásházaknak az építését kérik.

Ennél a kérdésnél is néppárti szónok, Huszár Károly fejtette ki a lakásinség és lakásuzsora által okozott népnomorúság káros következményeit s az ő indítványára ajánlotta a ház a munkáslakások ügyét a kereskedelmi miniszter figyelmébe, ami által ez az ügy legalább az érdeklődés előterébe helyeztetett.

Nem honorálta azonban a Ház Huszár Károlynak a néppárt nevében és megbízásából előterjesztett azt az indítványát, hogy Abauj-Torna, Borsod és Ung vármegyék, továbbá Kassa város törvényhatóságának a *harmadik egyetem* Kassán való felállítására vonatkozó kérvényei is pártolólággal menjenek fel a kormányhoz.

A képviselőház többségi pártja nyilván nem akart állást foglalni ebben a kérdésben. Pedig, ha akár az ország egyes vidékeinek kulturális viszonyait tekintjük, akár a földrajzi fekvés szerint tagozódó közművelődési érdekkört nézzük, Kassa várost találjuk a legalkalmasabb vidéki gócpontnak, amely egy ilyen kulturintézményt nemcsak megbír, hanem egyenesen megkövetel.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

Képek a zabori zárdából.

Írta: Mittuch József.

II.

Ürményi János prior nemcsak a célszerűséget tartotta szem előtt, hanem a külső csínra is sokat adott. Valóságos kis paradicsomot varázsolt a zabori tölgyesek közé, melynek sok bámulója, jötevője, sőt igen sok önkéntes lakója akadt a későbbi időkben.

A klastrom előtti téren egy kőkereszt és szt. György szobra emelkedett. Ezeknek teljesen nyoma veszett. Ezeknek átellenében volt a remetétől megáldott kis temető. Az egész főépület tömör külsejével, fehérre meszelt falával meglepően kivált a sötét, haragoszöld háttérből. Nehéz, vaspántos kapu vezet a boltozatos kapualjába, melynek egyik falán szt. Romuald infulás, pástorbotos képe, másik falán meg szt. Ipoly festett alakja üdvözli a belépőt. Az utóbbi kép alatt levő feketebetűs felirat magában foglalta a hely rövid történetét: „Szt. Ipoly vértanu, minthogy a 700 év előtt szt. Istvántól — Benedek atyánk fiától e megszentelt hely a kedvezőtlen idők folyamán elpusztult, könyörögj érettünk, kik szint-

ügy mint a föntnevezett atya gyermekei legujabban ide telepedtünk, hogy a bűn következményeitől megmenekedjünk.“ A fakó, színétvesztett két kép ma is ott van a kapualj falán mementónak a kegyeletes, régi időkre.

A kapualjnak udvari körívén kegyeletes figyelmeztetéssel szolgált minden belépőnek a gyönyörű, mélyértelmű szójátékos fölirat: „Absit ab hac porta sacra turbatis eremi, odit enim turbas turba sacra Deo.“ Jobbra és balra hosszú szűk folyosók vezetnek a főépület földszinti helyiségeibe. Jobbra cella forma szobák a vendégek s önkéntes benlakók részére. Itt laktak a remeteség világi alkalmazottai is. A bal folyosóba nyílnak a háztartási helyiségek: a pince, kamarák, mosókonyha és konyha. Ettől szűk folyosó választja el a közös ebédlőt, melynek terjedelmes, domborékos bolthajtásán ma is látható szt. Romualdnak, a remeterend megalapítójának vászonra festett szép képe. Itt e folyosón volt a kézmosó kőmedence, melynél minden remete, ki az ebédlőbe lépett kezeit megmosta.

Az emelet egészben klauzúra volt. Itt laktak a remetepapok, az oblatús, fogadalmat tett és a többi testvérek. Az emelet balszárnyú melléképületéből kijárás vezetett a klauzúrából a templom terére. A jobbszárnyon most már teljes ro-

mobban heverő épület a közös sütőszoba volt melyben a remeték rendi előírásuknak megfelelően kora hajnalban elkészítették s megsütötték mindennapi kenyérüket az elvégzett ima után, a legnagyobb hallgatásba merülve. A főépület baloldali kőfallal bekerített udvarban emelkedtek a gazdasági épületek, kezdetben kongtak az ürességtől, de idők folyamán szépen megteltek.

A kolostor belső udvara kellemes enyhet nyújtott terebélyes fáival, kavicsozott terét rendben, tisztán tartották a remeteség tagjai, kik úgyszólván minden házi dolgot maguk végezték s így cselédségre nem igen szorultak. Az alkalmazottak közt tekintélyes állást foglalt el az úgynevezett orvos, ki egy személyben orvos és borbély is volt: a remeték hajkoronáját ő tartotta rendben, bent lakott a kolostorban s szerény évi fizetést húzott. Felesége mosónő volt.

Mindezt a fiatal Ürményi prior előrelátó gondoskodással, tüzes lelkesedéssel a rábizott szent ügy iránt, megküzdve óriási nehézségekkel úgy rendezte el, hogy utódjaira csak a föntartás s a további fejlesztés gondjai hárultak.

Ha hozzávesszük, hogy a zabori remeteség kívül mennyit járt-kelt, fáradott a landséri és lechnici remeteségek ügyében s hogy utánjárásának sikerült ezeknek sok akadályba ütköző

A koalíciós kormány több új egyetemnek a felállítását tervezte és a jelenlegi kultuszminiszter is azzal a gondolattal foglalkozott, hogy az egyetemi tanítás decentralizálását egyszerre viszi keresztül az egyetemi szervezet nagyobb mérvű széttagolása által. Ez a terv ma, amikor csak rendkívüli hadi szükségletekre öt éven át évenként keserves 20 millió koronát kell kiizzadnunk, kivihetetlen. Az ország mai pénzügyi viszonyai között másról nem lehet szó, mint legfeljebb egy új egyetemnek a felállításáról. De ez aztán halaszthatatlan.

És nézzünk szét, az ország melyik része van leginkább ráutalva a felsőbb fokú kultúra kihatására? A nyugati és déli részeket erősen vonzza magához és asszimiláló erejének medrébe tereli az ország fővárosa; ugyanezt teszi a keleti területekre nézve Kolozsvár, csak a Felvidék az, melynek nincs ilyen nehézségi súlypontja, amely felé szellemi áramlatainak egész tömegével gravitálna. Magán a Felvidéken pedig Kassa az egyetlen hely, amely méreteinél, fejlett kulturális állapotainál és áldozatkészségénél fogva — egy milliót ajánlott fel erre a célra — az új egyetem falai közé teljes kulturális sikert ígérő feltételek kíséretében befogadhatja.

A néppárt állásfoglalása ebben a kérdésben is fedi az ország közszükségletének szempontjait.

Az autonomia a szemhatáron. A képviselőház tárgyalásainak az utóbbi napokban egy olyan érdekessége volt, a mely előtt a közvélemény is — igaz hogy csak egy pillanatra — megállott.

Ódory Ferenc pártonkívüli függetlenségi képviselő meginterpellálta gróf Zichy János vall. és közoktatásügyi minisztert a kath. autonomia dolgában, jelesül azt kérdezte, hogy a II. autonómiai kongresszusnak a munkálata, melyik illetékes tényezőnek a fiókjában akadt meg? A miniszter az interpellációra a következőképp válaszolt:

Ügyet is nagyjából nyelbeütni, akkor valóban úgy áll előttünk Ürményi alakja, mint a magyarországi kamalduliak igazi atyja s megteremtője. A zabori novíciátus szervezésével szépen megsaporodtak a remeterend tagjai, melynek anyaháza szt. Józsefnek zabori remetése lett. Innen népesítették be a többi kolostorokat s hogy a zabori győzte volna továbbra is, mutatja a nyitrai Szent Ferencrendiek könyvtárában 1754-ből őrzött szép kidolgozású, kirakott művű tábla, mely elősorolja 16 miséző remetepapnak és 8 ministráló testvérnek a nevét.

A remeterendbe való fölvételre P. Urményi idejében oly sokan jelentkeztek, hogy képtelen volt legalább az újoncok részére megfelelő számú cellát előteremteni. A kurucidőkben támadt zavarok, melyeknek hullámai egészen a zabori remeteség csendes magányába is jutottak, sokszor nagy veszedelemben sodorták a remeteséget, de Ürményinek körültekintő, óvatos s a körülményekkel megalkuvó békés természete mindannyiszor elhárította tőle a tornyosuló, véstjűsölő sötét fellegeket.

Parasztok.

A nazarénus. — Aki fején találja a szöveget. — A kuriális stílus.

A pusztai embernek télen nincsen dolga és ráér elmélkedni. Az asszony átmegy a szomszédba

— Meg akarom nyugtatni a t. képviselő és ki akarom jelenteni, hogy semmiféle ok sem forog fenn arra vonatkozólag, hogy a kath. autonomia életbeléptetését illetőleg aggódjak. Méltóztatik tudni azt, hogy a kormány a maga programjába felvette a katolikus autonomia kérdését; maga a trónbeszéd is foglalkozik ezzel és határozott kijelentést tartalmaz erre nézve. Én a magam részéről foglalkozom a kérdéssel, a mely mondhatom, teljesen elő is van készítve; mindazonáltal mindaddig, a míg költségvetésünk nincsen, e javaslatot a Ház elé terjeszteni nem lehet. Ezt méltóztatik talán a t. képviselő urnak is belátni. Azonban kijelentem, hogy amint a költségvetés le fog tárgyalatni és *mihelyt a politikai és parlamenti helyzet meg fogják engedni*, én nem fogok késüli ezen törvényjavaslat előterjesztésével.

Méltóztatnék válaszat tudomásul venni. (Általános helyeslés.)

A miniszter kijelentésében egyetlen egy nem szivesen hallott és olvasott szöcska van, a „mihelyt.” Ez kapcsolja a különben biztató miniszteri nyilatkozathoz azt a súlyt, mely az autonomia megvalósulása iránti reményeinket lefelé húzza a politikai helyzet nehézségeinek feneketlen mélységébe.

A parlament a költségvetés tárgyalása után előveszi a véderő reformjáról szóló javaslatot. Bármilyen legyen ennek a javaslatnak a sorsa, több mint valószínű, hogy ez a javaslat a politikai és parlamenti helyzetet össze fogja kuszálni. A kormány vagy megegyezik az ellenzékkel s ennek a megegyezésnek az lesz az alapja, hogy a kormány a véderőről szóló javaslat megszavazása után a választói jog reformját tűzi a napirendre, melynél beláthatatlan végű harcok és küzdelmek következnek be; vagy nem egyezik meg vele, hanem a házszabálymódosításnak, vagy pedig a házfelosztásnak az eszközehez nyúl. Mind a két esetben zavaros, felfordult politikai és parlamenti helyzet áll elő.

Azért midőn gróf Zichy János nyilatkozatából az autonomiát a szemhatáron kivesszük, úgy érezzük magunkat, mint az az utas, a ki a nagy távolságban meglátja a hegyet, a melyre fel akart jutni, de érzi, hogy fel nem juthat rá, mert mire a tövihez ér, akkor már nem lesz meg hozzá az ereje, vagy az ideje.

Az autonomia a szemhatárról rövidesen el fog tűnni. Ma ez a helyzet prognosztikonja.

A szociális egyesület közgyűlése.

A nyitrai keresztény szociális egyesület f. h. 12-én tartotta az évi rendes közgyűlését, melynek legkiemelkedőbb pontja volt dr. Kaszala János

fanni. A nyitott kemencébe tőkét tesznek, mely ott senyved naphosszat. Előtte ül a gazda: Kovács Gergely, a nazarénus és mivel nem pipálhat, mert a földi mulatozásokról lemondott, azzal szórakozik, hogy vasnyárrsal a tőkét piszkálgatja. Gyöngye volt a termés, fogytán az enivaló. Még a széna tartja, legalább a jószágnak van mit ennie. Ennek jó, megél a szénán is. De eltevődött szelid gyökér is, mely némely gyöngye állatnak legizesebb eledele.

De hát ha a jószág megél a szénán, az ember nem ehetne olcsóbb eleséget a kenyérenél? A gyökér is finom eledel. Az irás szerint őseink is éltek vele. Ugy a széna, mint a gyökér el is volna készíthető. Ha megpárolják, megsózzák, megeheti az ember is. És ha ilyen olcsó eledellel beérhetné az ember, hej, de megváltoznék a világ sora. Sok minden nem kellene, amiről azt hisszük, hogy nem lehetünk el nélküle. Csak meg kellene próbálni az új kosztolást. De hát ki próbálja meg? Kovács Gergely kemény ember, már az ősei is megbirkóztak törökkel, tatárral, némettel. Ő bizony megpróbálja. Mert ha beválik a próba: új világ következik a népek életében.

És Kovács Gergely nekivágott a szénaevésnek és harmadnapig csak párolt és sózott sarjut és gyökeret evett. Családja megijedt, hogy elment

főtítkárnak az egyesület egész működését megvilágított jelentése, melyet a következőkben ismertetünk.

A szocializmus jelentősége.

A szocializmus az élet nagy tényezője lett. Helyet foglalt, jobban mondva mindenkor benne volt a vallás szentélyében és segítségül szolgált arra, hogy a vallás, első sorban a kereszténység az ő nagy kincseit, a felebaráti szeretetet, szabadság és egyenlőséget a gyakorlati életben értékesítse és gyümölcsösztesse, miként azt hivatása kívánja, mert a vallás nem elmélet, hanem élet-szabály s maga mondja, hogy a hit cselekedetek nélkül hiábavaló.

Mint elsőrangú probléma jelent meg a szocializmus a tudomány csarnokában s a multnak sokszor apró-cseprő kutatásairól az élet nagy kérdéseire terelte a figyelmet. A szociális tudomány mindinkább növekvő körének tételei ma-holnap a közvélemény domináló elvei közé sorakoznak.

A politikai téren a kiváltságosok szűk körébe zárt jogoknak oly arányú kiterjesztéseért küzd, amely határok közt a teherviselés mozog. A törekvésnek ugyszólván mindenütt jelentékeny pártja van s biztos jövőnek néz elébe.

A társadalmi életben állandó harcot vív az osztályokkal s egymásután rombolja le a korlátokat, melyek az embert embertől elválasztják.

A közgazdasági téren az egyéni érdek szolgálatába hajtott vagyonszerző s jóléti törekvések apró patakjait a közjó nagy folyamának egység medrébe folyni kényszeríti, hogy az élet anyagi előnyeinek kedvezőbb elosztását készítse elő. Ezt a munkát a szövetkezés terjesztésével eszközözi, mely már reudkívül nagy haladást mutat fel.

A szocializmusnak, mint mozgalomnak előharcosa a munkásosztály, mert a felsőbb osztályoknál jobbra megvan mindazon előny, mit a szocializmus mindenki számára követel. Ezek a többi osztályok vagy ellenkeznek, vagy legalább passzive viselkednek a szociális törekvéssel szemben, kivéve azon keveseket, kik tisztában vannak azzal, hogy a megismert jónak előbbre vitele kötelesség.

A munkásosztálynak nagy része ismét vagy a tévesen felfogott szocializmus táborába került, mintha feladatuk a társadalom nélkülözhetlen feltételeinek, a vallásnak, tekintélynek, rendnek s munkának kiküszöbölése volna, vagy a boldogulás rövidebb útját az önzést választja, hogy társaikkal vagy a munkásosztály jövőjével nem törődve csak maguknak biztosítsanak mielőbb s minél jobb existenciát.

A helyesen felfogott szocializmus a millió és millió munkás közt a kevés számú egyesületre van utalva, melyek oly eredménnyel működnek, milyen a sok külső és belső nehézség között lehetséges.

Törekvésük 1. a munkának a nemes hivatás tisztelétét és szeretetét megszerezni. A köztudatba mennél inkább átvenni azt az elvet, hogy nem csak azért és addig kell dolgoznunk, míg a megélhetés szükségessé teszi, hanem mindaddig, míg képesek vagyunk és az emberi névre méltók akarunk lenni. 2. Megkedveltetni a boldogulás becsub-

az esze és elhívta a sógorokat, a kik még sohasem értettek egyet. Mégis most egyhanguan elhatározták, hogy doktort hívnak. De Kovács Gergely nem engedett. Vitatta, hogy ha a jószág megélhet a szénán, az ember se halhat meg tőle. Különben ő még huszár-korában ismert akárhány lovat, amely jobbnevelésű volt, mint az örökösen részeg csósz. Végre az asszony fejre kulcsolt kézzel, sírva ment a pusztai kapitányhoz, hogy tegyen az urával valamit, mert szégyent hoz a familiájára, ha föl nem hagy a marhának való kosztal.

A pusztai kapitány kiment az orvossal és egy lovasrendőrrel és megvizsgálták a szent férfit, valamint a párolt és sózott szénát, gyökeret és rájlesztettek Kovács Gergelyre, ha föl nem hagy a legujabb módi vegetáriánussággal, hát bevitetik a városba, a bolondok házába. Kovács Gergely hajthatatlan maradt. Azt moudta, ha beviszik a bolondok házába, hát ott imádkozni fog azért, akik ellene vétettek. Másnap az asszony éjnek évadján verte föl a tanyai doktort:

— Gyék kend, tekintetes doktor ur, adjon valami bátorítót Gergelynek, mert oda van.

Kérdezi a doktor:

— Mi baja van?

— Aszondi, hogy a sarju között, a mit mög-evett, valami bogárféle lőhet, az rágja a belét.

letes útját a szorgalom, takarékoság, szaktudás, rend és kitartás eszközeivel, mert a legtöbb szociális baj onnét van, hogy sokan mivel erősebbek és ügyesebbek, ezek és százezrek verejtek és szerzeményéből élnek. 3. A munkást műveltsége emelésével hivatása betöltésére alkalmasabbá, ügyeinek vezetésére s érdekeinek megvédésére képesé tenni. 4. Az egyesülés, szervezkedés előmozdításával folyton növelni a haladás harcosainak s munkásainak seregét, a közös célra törekvő táborát, hogy a széthúzás ezer és ezer akadályát elháruljon az élet útjáról. 5. Részt venni a munkásokkal minden közjóléti intézmény létesítésében s fenntartásában, hogy az egy mindenkiert s mindnyájan egyért elv alapján az ember, kivált a szegény munkás az élet bármily körülményei között sohasem legyen magára hagyatva, hanem ha munka nélkül van, ha beteg, hitelre szorul, jogvédelemre van szüksége, lakás nélkül van, munkakeptelen lesz, szerencsétlenség éri, vagy árvaakat hagy hátra, a közjó valamely intézménye mindig feléje nyujtsa segítő vagy védő kezét. 5. Minthogy ezáltal a vallás legfőbb kötelem teljesül, hiszen a kinek szeretete van, az minden törvényt betartott, a munkás életét végcéljával is összhangba hozza a szociális nevelés.

A nyitrai soc. egyesület.

Egyesületünk ezen irányelvek szerint haladt szerény működésével a lefolyt évben is.

A munka becsülését biztosította azzal, hogy a szociáldemokrácia szakszervezeteit, melyekben oly sok derek munkás jutott a züllés lejtőjére, végképen lehetetlenné tette a városban. A nyitrai munkás tisztában van azzal, hogy a szakszervezeti helyi csoportok fenntartása annyi gondot, munkát, tanácsot, buzdítást és főképen anyagi támogatást kíván, hogy ez a sok áldozattal fenntartott, minden anyagi feltétellel ellátott s becsületes vezetéssel bíró keresztény szociális egyesületek keretében is nehéz feladat. Néhány munkás, kiket valamely Pestről ide vetődő szociáldemokrata agitátor a korcsmában csupán szép szavakkal tüzel fel a szervezkedésre, hiába is kezd hozzá. Az egyesület működésének tulajdonítható, hogy oly sztrájkok, melyeknek a munkakerülés az indítóoka, teljesen megszűntek. Munkásaink tudták már, hogy a szociálistának nem a munkátlanágért kell küzdenie, mert ehhez senkinek se lehet joga, hanem a munkateljesítés korunkhoz és kulturánkhöz méltó feltételeinek biztosításáért. A munkaszeretetet volt hivatva növelni az a két szaktanfolyam, mit a szabó és cipész munkások számára tartott az egyesület, gondoskodva a tanerőkről, költségfedezetről és jutalmakról.

Anyagi törekvések.

Nagyon fontos, hogy a munkásban folyton élesszük a jobb mód iránt való törekvést, mert egyébként a mennyit keres, annyit el is ver, s folyton a bűn szövetsége, a nyomor kíséri életét. Környezetéből azt a téves hitet meríti, hogy csak azokat kíséri a szerencse, kik lelkiismeretükön tángítanak s az iparüzletet, kereskedést nem egyenes úton vezetik. Meg kell a munkással értenni,

*

Népgyűlés volt. A főszónok a fővárosból jött és nagyban magyarázta, hogy mi az a társadalmi tudomány? Bőven megrakta szónoki beszédét Hégellel, Schoppenhauerrel, modernséggel, intellektualitással és egyéb új tudományi bombasztokkal.

Elkedvetlenkedve hallgatták a magyarok. És mindegyre jobban unták a kereplő ember érthetetlen beszédét. Az egyik magyar elkese-redeve jegyezte meg:

— Ugyan mi a fecskének lefetyel ez a cingár úr annyit?

— Hát azért, mert ennek se jutott jobb hivatala!

*

Bíróságához idézték János bácsit. És János bácsi szöszörint vette az idézést. Nagy kamaszfiát, Andrist a nyakába emelte és így állított be a járásbíró úrhoz.

— Hát naga megbolondult? Mit akar azzal a kamasszal a nyakában? — kiabált rá a bíró.

— Hiszen én azt csinálom, a mit az irás rendel. Ebben az áll, hogy jelenjek meg a „törvényes következmények terhe alatt.” Hát én megjelentem.

Hogy János bácsi és a törvényes következmény hogyan perdült ki a bíró szobájából, erről hallgat a krónika.

be kell előtte bizonyítani, hogy a vagyonszerzés biztos útja a becsületes törekvés, számítás és takarékoság által. Ily vagyonszerzéshez az egyesület nemcsak példát nyujt munkástagjainak, hanem azt közreműködésükkel végzi is. Négy év előtt fillér nélkül kezdte működését s ma 90,000 kor. értékű vagyonnal bír, melynek fele, közel 45 ezer kor. tehermentes szerzemény. Adományok, pártoló tagdíjak is hozzájárultak, de azokat az egyesület el nem költötte, hanem megsokszorozta. Némely ingatlanok értékelkedése is szerepel az összegben, de azt az egyesület sikeres vállalkozása idézte elő. A vagyon legnagyobb része a munkások saját iparkodásának eredménye, mit a szövetekezés felkarolásával, házi iparral, tagdíjakkal s ünnepélyek rendezésével hoztak össze. Ez azzal a nemes tudattal tölti el a munkásokat, hogy van valamiök, amit sok gonddal s nagy fáradsággal, de becsületes úton szereztek. E tudat erősödni fog, ha a munkások látni fogják, hogy az egyesület szerzett vagyona a tagok számára gyümölcsözők. Evégből már előkészület történt arra, hogy 1911.-től kezdve minden tag díj nélkül kapja a szociális lapot, a népszövetségi nyomtatványokat s a m. munkások rokkant és nyugdíjgyűjtésére az I. o. évi illeték felét, 5. koronát. Ezenkívül az öt szakszervezet segélypénztárai 50—50 korona támogatásban részesülnek. Ezen s más anyagi előnyök az egyesület házadosságának s egyéb terheinek csökkenésével évről évre növekedni fognak.

Szellemi munka.

A tanulásra nehéz fogni a munkást. Felhasználható eszközül e téren csak a 200 példányban járt Igaz Szó illetve Krestan, a Népszövetség oktató füzetei szintén 200 példányban s a vasárnapi szociális előadások voltak. Ezekből a központból küldött szónokok (Szalánczy Andor, Székely János) s a helyi papság (Dr. Franciscy Lajos, Dr. Cserenyey István, Dr. Hatala István, Greschner János, Kolos József, Riszner Gyula) szives közreműködésével 20-at tartott az egyesület. Az előadásokhoz a tagok buzgólkodásából egy-egy szindarab vagy vetített képsorozat járult.

A munkásgymnázium szervezése, mely a munkásoknak állásukhoz mért fokban és terjedelemben rendszeres oktatás keretében nyujtaná a művelt embertől megkívánt ismereteket, még sok nehézsébe ütközik.

Szakszervezetek.

A szervezés munkáját az 5 helyi csoport, a választmány, ezeknek hivatalai, a közgyűlés, 12 választmányi gyűlés, az 5 helyi csoport heti összejövetelei, 1 szociális kurzus, 5 csoportos taggyűlés végezte. Ez a munka megkívánja, hogy a város különböző szakmájú munkásaiból mennél nagyobb szám tömörüljön egy-egy csoportba s összetartva sikerrel vigye előbbre a munkáviszonyok, munkabér, munkaközvetítés, segélyezés stb. rendezését. Hogy e tekintetben az egyesület nem mutathat fel nagy eredményt, annak oka nem pusztán a munkások részvétlensége, hanem sok külső körülmény is. Mindazonáltal az egyesület ezen a téren is eredményeket mutathat fel. Így például az iparosok bekeltező bizottságának választásánál, a mi sok idővesztéssel járó tagság, a ker. szociálisták ez évben is egyhangulag győztek, a 7—8 szociáldemokrata szót sem mert emelni a ker. szociálisták nagy többségével szemben. Az egyesület a kívül állókat is igyekezett a szociális mozgalmakba bevonni, s e végből egy népgyűlést s a nyáron át hat nagygyűlést tartott, ami jó hatással volt.

Közjóléti intézmények.

A közjóléti intézményekből ugyszólván mindaz, mire a munkásnak életviszonyai közt szüksége van, bevan vezetve az egyesületben s ez évben csak növekedett. A munkanélküli segélyezés 398 kor.-t tett ki az e célra a központba küldött összeg 192 kor. volt. Ezen kívül Knyazsiczky István elaggott tagnak 60 korona évi segélyt szavazott meg az egyesület. Számos munkakereső idegen munkás ellátásban s 5—5 korona utisegélyben részesült. Nagy gonddal terjesztette az egyesület a m. munkások rokkant és nyugdíjgyűjtését, melynek már 500-nál több tagja van s közel 7000 koronát fizetnek be évenként. Építómunkásainknak 5400 koronás alapítványa van ilyenmő befizetések teljesítésére.

A fennálló intézmények egygyel gyarapodtak a munkástelepen nyitott üzlet által, mely az ott lakóknak olcsó és jó fűszerárut, a városban levőknek fát és szenet szolgáltat. Bár befektetési tőke nélkül üzletet nyitni kétes vállalkozás, az egyesületnek ezzel is meg kellett küzdenie és sikerült a fűszerárú üzletet, italmérést, dohánytőzsdét s fa és szénraktárt berendezni és felszerelni. Az

üzlet felévi forgalma 40,000 kor. volt s kiátás van arra, hogy az egyesület a legjövendőbb forrását fogja birni az üzletben. A munkástelepnél két év óta tartó ügye még nem nyert befejezést. Az eddigi eredmény, hogy a parcellák mind értékesítve vannak, a telepek befizetése, mi 47,000 koronát tesz ki, össze van gyűjtve, 30 ház már készen áll s 10—15 tavasszal épül. Hátra van még a további építkezés, az utak rendezése, a közbirtokosság nevében levő telekresek kisajátítása, némi földmunka s azután egy permanens telep-szövetség szervezése. Az egyesület 29 telket vett át kezdetben, melyekre már nem akadt vállalkozó. Ezeknek egy részét eladta, másik része bérlakásoknak van szánva. A négy egyszobás lakás igen jól bevált. A 160 korona bért a szoba, konyha, kamra, baromfiudvar s kertből álló lakásért igen szivesen fizetik meg a bérlők. Az egyesület 1911. folyamán még 3 bérházat épít 12 egyszobás lakással. A munkástelep-vállalat már eddig is hasznosnak bizonyult a résztvevőkre nézve. A legrosszabb helyen fekvő telkek is kétszeres áron cseréltek gazdát, s a jobbakért ötszörös értéket is megadnak. Átlag háromszoros értékre emelkedett az a földterület, mit a telep-szövetség parcellázott és rendbehozott. A temetkezési pénztárban 160 tag van s három elhaltak özvegye kapott segélyt 137 koronát. Ez a pénztár a jövőben rendszerezve lesz akképen, hogy 50—100—150 koronát kapjanak az elhalálozott hátrahagyottjai 5—10—15 évi tagság után.

Valláserkölcsi célok.

S mivel szolgálta az egyesület a vallási célt, mit keresztény jellegénél fogva mindenki elsősorban kíván meg tőle. Aki a külföld egyesületeivel mér minket össze, s azután mindössze azt látja, hogy a tagok egy része testületileg részt vesz a főbb ünnepek isteni tiszteletén, s karácsonykor, husvétkor a szentségekhez járul, aligha elégszik meg az eredménnyel. Aki azonban azt meglégeli, hogy Magyarországon vagyunk, hol magát katolikusnak vallani is áldozattal jár, ahol a keresztény ügy szolgálatában működni és áldozni ritka dolog, ahol a munkásnépnek a vallástól való elszakításán a nem keresztény elem kivált a sajtó útján nagy erőfeszítéssel fáradozik, az némi eredményt lát abban is, hogy a munkásosztály 200 tagja örömet kereszténynek vallja magát, a keresztény jellegű célokért dolgozik és áldoz s a multban elhanyagolt osztályok szokott bűneitől távol maradván becsületes munkával keresi kenyerét.

Az egyesület, mint e pár sorból is látható, elsősorban arra törekszik, hogy anyagilag megszilárduljon. Egyrészt azért, mert nem számíthat arra, hogy mindenkor a társadalmi jótékonyaság tartsa fenn. Már most is sokaknak terhére van az a pénzáldozat, mit az egyesületre fordítanak. Másrészt azért, mert a gazdasági szocializmus oly feladatokat sorol programjába, melyeknek sikeres keresztülvitele nagy anyagi tőkét kíván. Ennek összehozása elsőrendű feladat. Ha ez meg lesz, mire az egyesület haladása reményt nyujt, akkor az egyesület oly intézménnyé fejlődik, mely a társadalomra semmi terhet nem hárít, hanem hasznot hajt neki. Számításunk sikere az Isten kezében van, de szándékunk megítélését nyugodtan bizzuk a közvéleményre.

Az egyesület támogatása.

Az egyesület tevékenységét nagyban elősegítette ez évben is a külső jótékony támogatás. Mi denkor erőt merítettünk abból, hogy egyházmegyénk áldott lelkű főpásztora Bende Imre ónagyméltósága, mint fővédnök az egyesület élén áll. Osztatlan örömmel töltte el az összes tagokat, hogy gróf Batthyány Vilmos dr. püspök úr óméltósága a fővédnöki tisztséget, melyre az egyesület küldöttségileg felkérte, szintén kegyesen fogadta. Diszelnökünk Jeszenszky Alajos prelátus, püspöki helynök állandóan szeretetteljes figyelemmel kíséri munkálkodásunkat. A székeskáptalan egyesületünk védnökségét s a világi elem sok kiváló ker. tagjával az értelmi osztályok velünk rokonszenvező táborát alkotja.

Az anyagi támogatásért a legnagyobb hálával tartozunk a helyi papságnak, mely jelentékeny összeggel segítette egyeletünket. A világiak közt is igen sokan vannak, kik részint adományokkal, részint pártoló tagdíjakkal nagyon elősegítették céljainkat s mely hálára köteleztek.

Az egyesület rendes tagjainak a száma, kik között az egész tevékenység megoszlott, 202. Kicsiny szám ez a nyitrai munkásosztály nagy tömeghez képest. De tekintve azt, hogy a rendes tagnak, ha minden egyesületi intézményben részt venni akar, évenként közel 50 korona kiadása van különböző illetékekben, a taglétszám nem is emel-

kedhetik mindaddig, míg a munkások meg nem győződnek arról, hogy ezen kiadás részben megtérül, részben sokszorosán gyümölcsöző tökévé gyülemlik egyedül a munkások javára.

Az egyesület súlyos csapás érte, midőn az év elején az Úr magához szolította szeretett elnökét, *Szteszkal József* kanonokot. Nemcsak elnöke volt ő az egyesületnek, hanem a munkásoknak szerető atyja. A beteg megtört testben is nagy socialis erő volt neves lelkével és jószág szívevel. Áldozatkészsége pedig a közjót a legválságosabb körülmények közt is mindenkor elébe helyezte összes magánérdekeinek. Az egyesület kegyelettel őrzi emlékét s ennek kifejezést adott azáltal is, hogy a halottak ünnepén testületileg kivonult a temetőbe s koszorút tett a felejthetetlen elnök sírjára. Pártoló tagjaink közül *Vagner József*, *Glósz Lipót* és *Prihoda Lajost* ragadta el a gyászos halál. A rendes tagokból *Farman Ferenc*, *Mikacs József* és *Taszdry István* költöztek el az életből.

A közgyűlés, melyen *Hiba Pál* elnököl a tisztikart a következőkép alakította meg.

Elnökké *Marischler József* választási elnök indítványára dr. *Kaszala János* főtitkárát választotta meg. Az egyelet régi óhaja volt, hogy dr. *Kaszalát* lássa az elnöki székben, a kinél érdemesebb és rátermettebb elnököt valóban nem is választatható volna. A mi a szülő a gyermekének, az *Kaszala János* a nyitrai keresztény socialis egyesületnek. Bölcsőjétől kezdve mai fejlődése és virágzásáig az egyelet mindent dr. *Kaszala* ernyedetlen fáradozásának és ritka áldozatkészségének köszönhet. Utalunk a titkári jelentésre, az a kép, mely ott az egyelet mai tevékenységéről, humánus céljai és jövőndő terveiről szemünk elé tárul, mesterére vall, az új elnökre, a kinek eddigi működése a legteljesebb biztosítékot nyújtja arra nézve, hogy az egyelet biztos lépésekkel fog előre haladni a megizmosodás útján.

Alelnökök lettek: *Jedlicska Gyula*, *Bárek Ferenc*. Főtitkár *Kolos József*, titkár *Hiba Pál*. Főpénztáros *Braxator Ferenc*, pénztáros *Braun György*. Főjegyző *Bernakovics Ágost*, jegyző *Neugebauer Dezső*. Könyvtáros *Falat Dániel*.

A közgyűlés elhatározta, hogy megalakítja az iparos mesterek országos szövetségét és a tanoncüggyel is fog foglalkozni.

Ujdonságok.

Lapunk legközelebbi száma a kettős ünnep miatt f. hó 25-én reggel jelenik meg.

Tisza beszéde.

Egész kis forradalmat keltett gróf *Tisza Istvánnak* f. hó 12-én Nyitrán mondott pohárköszöntője.

Pedig a beszéd csak annyiban érdemel figyelmet, a mennyiben gróf *Tisza István* a vallásos világnézet szükségességét hangoztatta a materialisztikus élettörvényekkel szemben. Ennek a vallásos világnézetnek a terjesztésében és győzelemre vezetésében hivatása van a katolicizmusnak és hivatása van a protestantizmusnak. De minden pozitív hiten alapuló vallás kivetheti részet ebből a küzdelemből s azért ő élteti Nyitra város vallási életének vezetőit, bármilyen valláshoz tartozzanak is.

Ez volt *Tisza* beszédének az alap gondolata és a gerince is. A mit ennek az alapeszmének a megvilágítására mondott, különösen a mit a katolicizmusnak és a protestantizmusnak a materializmus elleni küzdelemben viselő szerepéről állított, az semmivel sem több, mint egy olyan férfúnak a nyilatkozata, a ki gondolkodó fejjel vizsgálja az élet problémáit és a társadalom hivatásának céljait, de szellemi munkájának sokoldalúságában nem ér rá a vallási és bölcséleti rendszereknek mélységeibe lebecsátkozni s inkább csak az élet felszínén mutatkozó társadalmi és lélektani szükségletek szerint alkot magának véleményyt a korkérdések megoldására hivatott tényezők feladatairól.

Azért *Tisza* beszédét sem dogmatikai, sem felekezeti, sem bölcséleti szempontokból taglálni nem szükséges, mert ő sem vallásos prédikációt

mondani, sem filozofálni nem akart, hanem csak rá akart mutatni arra az igazságra, hogy a materialisztikus kor tévelygéseiből egyetlen kivezető út az Istenben való hit és a vallásos meggyőződés.

Mi már ennek az egy alapigazságnak a hangoztatásáért is értékesnek tartjuk *Tisza* beszédét, ámbár valljuk, hogy a materializmus áramlatai ellen csak a keresztény hit- és erkölcs tanak eszményi fensége nyújthat a társadalomnak hathatós védelmet.

De a mikor *Tisza István* a vallásos világnézet uralmának szükséges voltát hirdeti, levonhatná ebből bizvást a következtetést a saját politikai és társadalmi szereplésére vonatkozólag is. *Tisza* nem egy izben igazságtalanul ítélte meg a katolikus egyház hitéleti törekvéseit, így például a vegyes házasságoknak legutóbb történt egyházi szabályozása alkalmából is, amikor *Tisza* éles szavakkal fordult a pápa és a püspöki kar ellen, pedig nagyon természetes, hogy az egyház csak a saját hitelvei szerint szabályozhatja híveinek vallási természetű jogviszonyait, mint a minő a házasságkötés is a kath. egyházban.

Hirdesse *Tisza* a vallásos világnézet szükségességét, ezzel egy olyan államférfi, mint ő, szolgálatot tesz a hazának, de ugyanakkor ismerje el minden vallásnak s így a kath. egyháznak is azt a jogát, hogy joghatóságának és vallásos életének viszonyait a saját hitelvei szerint rendezhesse be.

Bende Imre püspök beteg. Öreg püspökünk f. hó 15-én reggel érdugulásban megbetegedett. A baj következményeképp az agg püspök bal oldalán a végtagok merevedése volt észlelhető s ebből környezetete azt következtette, hogy a 87 éves főpapat szélhűdés érte. Azonban úgy dr. *Biringer Ferenc* vármegyei főorvos, mint *Travnik József* a püspök kezelő orvosa érdugulást konstataáltak, mely magas korban levő embereknél gyakran szokott előfordulni. A gyorsan alkalmazott orvosi segély folytán a beteg püspök másnap már képes volt mozgatni bal kezét s közérzése is javult, úgy hogy állapota nem ad okot aggodalomra. A beteg állandóan tiszta eszméletnél van, s nem érez fájdalmat. Az orvosok nem tartják kizártnak, hogy a baj csak muló természetű.

Személyi hir. Özv. gróf *Hunyady Imréné*, szül. *Györy Felicitás* grófnő a mult heten Esztergomban időzött, a hol gr. *Rajner Lajos* püspök és érseki helynökkel tárgyalt az általa alapított és fentartott hetményi népiskola ügyeiről és a tornóci kápláni állásról. Azután *Brühl József* prelátnus-kanonok vendége volt.

A református templom felavatása. Mult vasárnap f. hó 12-én avatták fel a nyitrai református templomot, mely a Csinesben, a Nyitra folyóra néző homlokzattal, lelkészlak és iskolával kapcsolatosan épült. A felavatáson jelen volt *Tisza István* gróf, *Antal Gábor* szuperintendens, *Thuróczy Vilmos* az állami számvevőszék elnöke, *Osztrólczy Géza* volt trencsényi főispán és a nyitrai megyei munkapárti képviselők dr. *Markhot Aladár* kivételével. A felavatásnál közreműködött a pápai ref. főiskola énekkara.

A reformátusoknak ezt a vallási ünnepét a nyitrai megyei munkapárt, illetőleg annak vezetője a főispán pártpolitikai demonstrációra használta fel. Már a felavatás előtt a munkapárt elnöksége felhívta a város közönségét, hogy hazait lobogózza fel, a párt tagjait pedig, hogy *Tisza* gróf fogadtatásánál, a nála való tisztelgésen és elutazásánál minél nagyobb számban jelenjenek meg.

A felhívásra a munkapárt tagjai nagy számban jöttek össze, fogadták *Tiszát*, környezték őt a templomi felavatáson és tiszteltek nála *Crausz István* főispán vezetése alatt. A tisztelgésen politikai beszédek hangzottak el, *Crausz* és *Tisza* Nyitrai megye szabadelvű hagyományait dicsőítették.

Így keverték bele a politikát ebbe a tisztán vallásos jellegű aktusba, a mire pedig semmi szükség nem volt, *Tisza* úgy is tudja, hogy kik itt az ő hívei s a város és a megye közönsége is tudja és az is nyilvánvaló, hogy hűségesen

ragaszkodnak hozzá. A demonstráció mindent rossz vért szült, a hol helyes érzékek elhatárolni tudják a vallási és politikai ügyeket és alkalmakat.

A munkapárt fogadása után közbejött volt a vármegyei ház disztermében, melyen *Antal Gábor* a királyra, dr. *Kostyal Miklós* orsz. képviselő Tiszára, dr. *Gyürky Géza* megyei főügyész a kormányra, dr. *Csernyánszky Aladár* kir. ügyész *Thuróczy Vilmosra* emelte poharát. A banketten *Tisza* hosszabb beszédet mondott, melylyel érdemileg lapunk más helyén foglalkozunk. A közbejött után *Tisza István* gróf kíséretével együtt elutazott.

Vizsgálóbírói kirendelés. Az igazságügyminiszter a trencsényi kir. törvényszék területére vizsgálóbíróvá *Szakmáry Gyula* kir. törvényszéki bírót rendelte ki.

Eljegyzés. *Surányi* Endre m. kir. honvédhadnagy eljegyezte *Barényi* Sárkát, *Barényi* János trencsényi vármegyei gondnok leányát.

Egybekelés. *Sándorházy* Lajos a Nyitrai megyei Gazdasági Egyesület titkára f. hó 16-án a nyitrai ref. templomban egybekelt *Bohunka* Irén úrhölgygel, néhai *Bohunka Géza* nyitrai ügyvéd leányával.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter *Pisztál* Károly nagytapolcsányi kir. adótitkárát a szeniczi, ifj. *Horák* István szeniczi kir. járásbírói irnokot a nagytapolcsányi kir. járásbíróshoz helyezte át.

Felolvasás a kath. körben. A nyitrai kath. kör f. hó 12-én felolvasó estét rendezett. Az egyházi zeneegylet bevezető zenéje után, mely ez alkalommal is hangszínezi arnyalatainak finomságával teljes gyönyört nyújtott, *Konrád* Ferenc főgm. tanár vetített képekkel kísért érdekes és tanulságos felolvasást tartott ily címen: A nő a pogány világban és a kereszténységben. A jeles értekező élénken vázolta a nő helyzetét az ó-kori pogány népeknél, majd rá mutatott a jelenkor pogány népeinek főképp, a kínaiak és japánok társadalmi viszonyai és szokásaira, melyekben a nő szerepe ma is lealázó és nem méltó családi és társadalmi hivatásához. Azután áttért a keresztény nő méltóságának ecsetelésére s itt a megkapó színekkel rajzolta meg azt az erkölcsi és társadalmi magaslatot, melyre a nő Krisztus vallása emelte. Tárgyával kapcsolatosan igen megszívlelendő, okos dolgokat mondott a felolvasó a hatástársi boldogságról és annak feltételeiről. A nagyszámú előkelő közönség az alódot kitűnő fejtegetéseit lelkesen megtapsolta. Ma este 6 órakor bevezető zene után *Frank* István főgm. igazgató tart felolvasást a következő címen: „Az ifjuság magánolvasmányainak házi ellenőrzéséről.”

Városi közgyűlés. Nyitra város képviselőtest. f. hó 14-én tartotta rendes havi közgyűlését *Tóth* Lajos polgármester elnöke alatt.

A napirend előtt *Palásthy* Vilmos szóvá tette a városi kavicsbányától levezető gyalogutat, melynek a járhatóvá tételét sürgette. A polgármester a felszólalás alapján megígérte, hogy gondja lesz a gyalogút karban tartására.

A rendőrkapitány jelentéséből kiemeljük, hogy a száj- és körmőfájás miatt elrendelt zárlat még fel nem oldott, a városban tehát még mindig nem tarthatók állatvásárok.

A közegészségügy a városi főorvos jelentése szerint az influenza fellépése folytán kedvezőtlen volt. — Az orvosok száma egygyel szaporodott, a mennyiben dr. *Fodor Rezső* február hó folyamán a városban megtelepedett.

Braun József volt városi hordójelzőnek a közgyűlés átengedte a hitelesítési díjaknak a várost illető 50 százalékát 1910. júl. 1-től 1911. febr. közepéig. Ezzel az ügygyel kapcsolatosan a polgármester jelentette, hogy a városnak 1911. júl. 1-ig kell határoznia a felett, vajjon átveszi-e a hordóhitelesítést az egész vármegye területén? Az ebből várható jövedelem annyira problematikus, hogy előbb ki kell puhatólni, vajjon háramlik-e ebből a városra valamelyes haszon és csak azután lehet erre vonatkozólag konkrét javaslatot tenni.

Leszner Miksát a mogyorós pusztá bérlojót a képviselőtestület kibocsátotta a bérletből s azt *Vagner* Alajos trencsényimittai lakosra ruházta át változatlan szerződési feltételek alatt.

A vám- és helypénzbeszedés ellenőrzéséért a városi pénztárnak, számvevő és ellenőr számára megállapított díjakat a képviselőtestület beszűntette s az 1911-ik évi költségvetésnek erre vonatkozó tételét törölni rendelte.

A vágóhid létesítéséhez szükséges terület megszerzése tárgyában a tanács a legközelebbi közgyűlésen terjeszti elő javaslatát.

A villanyszínház részére bérelt terület bérletét a képviselőtestület egy évre 500 korona bér fejében meghosszabbította.

Az esztergomi főegyházmegyéből. *Klacsánszky* József eözdögi plébános ki-nevezetett kistapolcsányi plébános. Az új plébánosban a nagytapolcsányi hívek igen buzgó lelki pástort kaptak. Az eözdögi plébánia ideiglenes vezetésével *Jakabovics* János felsőszöllösi plébános bizatott meg.

Bucszás a tanfelügyelőtől. *Takács* Béla kir. tanfelügyelő távozása alkalmából Nyitra vármegye tanítósa f. hó 23-án (csütörtök) d. e. 11 órakor a nyitrai városháza tanácstermében búcsúünnepélyt rendez. Az ünnepély után a Szarvas szállodában közös ebédre (à la carte) gyűlést a közönség. Akik ezen az ebéden résztvenni óhajtanak, ebbeli szándékukat f. hó 21-éig *Hullin* Antal áll. tanítóval (Nyitra, kir. tanfelügyelőség) közölni sziveskedjenek.

Adományok. A nyitrai keresztény szociális telepen létesítendő lourdesi kápolnára újabb adakoztak: *Gutvill* Mária Nyitráról 5 kor., *Szvittek* János plébános Óbesztercéről 2 kor. Hozzáadva a lapunk március 12-iki számában kimutatott 646.74 koronához, lesz 653.74 korona. — Az adományozóknak kálás köszönetet mond *Kottesovszky* Alajos.

Március 15. Nyitrán a rendkívüli rossz idő miatt elmaradt a szokásos felvonulás, de az intézetek megültek a napot, a vármegyei és törvényszéki tisztviselők közül pedig sokan társas összejövetelt tartottak.

A *szakolcai Gvadányi-kör* régi szép szokásához híven az idén is megünnepelte március idusát. A nemzeti ünnepel egybekötött ismeretterjesztő előadás, melyen a főgimnázium ifjúsága és tanári kara is közreműködött, fényesen sikerült s a díszterem színültig megtelt lelkes ünneplő közönséggel. Az est műsora a következő volt: 1. Himnusz. Éneklé a főgimnáziumi ifjúság ének-kara. 2. Ünnepi beszéd, mondja *Szmodics* Zoltán tanár. 3. „Szép ünnep, újra itt vagy!” Ábrányi Emiltől. Szavalja *Ehrenstein* Frida, ifj. leányegyl. tag. 4. Szabadságharc emlékek, felolvasás *Csapkay* Sándor tanártól. 5. „Jöjj el, Szentlélek!” Ábrányi Emiltől. Szavalja *Kurinszky* Ferenc áll. el. isk. tanító. 6. „Mi a haza?” Ábrányi Emiltől, melodráma. Előadja *Kopcsay* Ella áll. el. isk. tanító. 7. Kossuth-nóta Lányi Ernőtől. Éneklé a Gvadányi-kör férfi-ének-kara. Az előadást bankett követte, melynek első szónoka *Kopcsay* János főgimn. igazgató, köri elnök volt, aki a hazára és az uralkodóra mondott lelkes felkösztöt. Utána *Rozim* József tanár, a társas vacsora ünnepi szónoka emelkedett szólásra s poétikus szavakkal ecsetelte a haza fogalmát, az összetartás szükségét s a sajtó- és vélemény szabadság nagy kulturális értékét. Utána *Kopcsay* elnök *Czobori* Károly polgármestert köszöntötte föl, mint a szakolcai magyar társadalom egyik legtevékenyebb és érdemekben gazdag tagját. A polgármester válasza után *Kropácsy* István áll. el. isk. igazgató a jelenvolt hölgyeket üdvözölte. A társaság hazafias dalokat énekelve, lelkes hangulatban sokáig maradt együtt. A Gvadányi-kör helyiségeiben lefolyt banketten résztvevő urak névsora a következő: *André* Béla, *Bodnár* Lajos, *Czobori* Károly, *Csapkay* Sándor, *Franzen* Alajos, *Hamburger* Gyula, *Jankó* Gyula, *Kardhordó* László, *Kardos* Flóris, *Klippl* János, *König* Máttyás, *Kopcsay* János, *Kropácsy* István, *Kurinszky* Ferenc, *Nagy* Károly, *Oberle* József, *Pázmány* Antal, *Prokopiusz* Nándor, *Proschinger* János, *Rozim* József, *Ruttikay* Ernő, *Dr. Sillinger* Henrik, *Szmodics* Zoltán, *Dr. Stetina* Elek, *Turcsék* Tádé, *Varannai* István, *Varga* N., *Wetzenkircher* Mór.

Nagyon kedvesen ünnepelte a *Lipótvár*-állomás asztaltársaság március 15-ét. Dél előtt 9 órakor ünnepélyes istentisztelet volt az újvárosi templomban, hol a tanuló ifjúság magyar nyelven zengette Istent dicsőítő énekeit. Nemzeti zászló előlvtel mellett az asztaltársaság által kokárdákkal felruházott ifjúság szép közönség kíséretében az iskolába vonult, hol *Müller* Ferenc áll. igazgató-tanító bevezető beszéde után, *Martincsik* Margit tanító némettá az ünnep jelentőségét, melynek érdekességét emelték az ifjúság által előadott szavaliatok és a szépen betanított énekszámok. A szózat lelkes elnéklése után a közönség azzal a kedves benyomással távozott az iskolából, hogy a tisztán tót vidéken is rövid idő alatt mit-mivelhet a helyes vezetés és ügybuzgalom a nemzeti nyelv és szellem érdekében. Az esti ünnepély — az asztaltársaságnak saját körében, — semmi kívánni valót sem hagyott fean; annyira

kedvesen, lelkesen és közmegelegedésre fejeződött be. Ennek műsora a következő volt: 1. Himnusz... 2. Előki megnyitó, mondotta *Rózsa* Szilveszter. 3. Felolvasás *Friedländer* Arthurtól. 4. Talpra Magyar, szavalta *Halmai* Ernő. 5. Nyitány (hegedű kettős) *Jankó* Károly és *Halmai* Ernő. 6. Honleány, szavalta *Martincsik* Margit. 7. Magyar szerenád (hegedű kettős) *Jankó* Károly és *Halmai* Ernő. 8. Mi a haza? szavalta *Simovits* Adi. 9. Népdalok (ének), előadta *Martincsik* Margit. 10. Népdalok (hegedű kettős), *Jankó* Károly és *Halmai* Ernő. 11. Szózat.

Sikerült, benső hazafias érzülettől áthatott ünnepélyt rendezett a „*Pöstyéni Gazdák és Iparosok Köre*” helyiségében a helybeli róm. kath. iskola növendékeinek részvételével az iskola igazgatója, illetőleg tantestülete. Szívöl fakadó, szívhezszóló szavaliatok, hazafias dalok és sikerült gyermek-szindarab maradandó hatást gyakoroltak úgy a gyermekek, mint a pöstyéni földmives-szülők lelkiületére. Az ünnepélyt 9 órakor diákmissze előzte meg.

Az iskolatestvérek nyitrabajnai elemi és polg. fiúiskolájának tanulói s előjárói lelkesítő hazafias ünnepséget rendeztek március 15-én, az 1848. év történeti napjának évfordulóján. Az ünnepség sorrendje volt: 1. Himnusz. Énekelte ay ifjúság. 2. Megnyitó beszéd. Elmondta dr. *Némethy* Lajos, nyug. esperes, házi lelkész. 3. Március 15-én. Irta *Petőfi* Sándor. Szavalta *Schubert* Emil. 4. Ünnepi beszéd. Tartotta *Szente* Kornél tanár. 5. Tied vagyok hazám. Énekelte az ifjúság. 6. Szózat. Irta *Vörösmarty*. Elszavalta *Bardon* Antal. 7. Záróbeszéd. Elmondta dr. *Némethy* Lajos. 8. Szózat. Énekelte a közönség.

Nyitrapereszlényben. Mint minden előző évben, úgy most is méltóképen ünnepelték meg a magyar szabadság felvirradásának évfordulóját. Az ünnepelés a helybeli kath. templomban reggel nyolc órakor szent misével kezdődött. Ennek végeztével pedig a tanuló ifjúság és a nagyszámú közönség az ujonnan épült iskolateremben gyűlt össze, hogy meghallgassa a 26 pontból összeállított ünnepi műsor lefolyását. Örömkönyűk csillogtak a hallgató közönség szemében, a mint a teljesen tót anyanyelvű gyermekek kifogástalan magyar kiejtéssel és nagy lelkesedéssel szavalták, hogy szívük csak addig dobogjon, míg magyarul éreznek. A hosszú fáradással betanított ének- és szavalszámok sikerében nagy része van *Sasódy* Béla igazgató-tanítónak, a ki különben az ünnep szónoka is volt.

Ez ünnepélyről a közönség azon kellemes tapasztalattal távozott, hogy a tót gyermekek a helybeli négy tanerő sikeres és buzgó működése mellett tudtak oly szép eredményeket elérni a magyar nyelvben. Az alig három arasznyi magasságú tót fiúcskák meglepő magyarsággal szavaltak a harctéren haldokló magyar honvédekéről, a világi fegyverletételről, *Kossuth* Lajostól stb. Igazán nagy kár, hogy a községben nincs vóda, pedig 145 óvóköteles gyermek kedvéért nem lenne szabad az óvoda létesítésétől az illetékes tényezőknél visszariadni. Bizonyos, hogy ennek létesítése esetén a fiatal generáció a magyar nyelvben még szebb előmenetelt tenne.

A *korosi* róm. kath. tantestület *Padala* Árpád főtanító rendezésével s fáradozásával igen sikerült ünnepélyt rendezett az iskolában. Az ünnepély reggel szent misével kezdődött, melynek végén az ifjúság a Hymnusz énekelte s delután folytatódott. Az ünneplő közönség, melynek sorában ott voltak báró *Forster* Dezső, *Markovits* János esp.-pléb., *Gergovits* Mihály kaplán, *Keller* Rezső körjegyző, *Kiss* urad. intéző, *Komlóssy* Mariska óvónő stb. szorongásig megtöltötte a termet. Az előadás *Padala* Árpád főtanító beszédjével kezdődött, melyben az ünnep jelentőségét méltatta. Hatalmas éjjezés után három alkalmi vers szavala következett s ez után *Pásztor* Március 15. c. színjátéka, mely szintén jól sikerült. Különösen megható volt a második jelenet azon része, a hol a növendékek „Talpra magyar” refrainját együttesen ismételték s mely hangokba belevegült *Keller* Rezső grammophonján a „Ne sirj, ne sirj *Kossuth* Lajos” dala. A jelenvoltak szeméből könnyeket csalt ki ez a jelenet. A szépen sikerült ünnepély a Szózat elnéklésével ért véget. Az állandó színpad föllállításához hozzá járultak a jelenlevők, de főképen báró *Forster* Dezső.

A nyitrai irgalmas nővérek templomának belső megújításának az előmunkálatai már megkezdődtek. A légszuszgyár szakemberei foganatosították a gázvilágítás bevezetésére szolgáló méréseket s a legközelebbi napokban kezdetét

veszi a kőmives munka is s ezzel kapcsolatosan a csóhálózat elhelyezése. A templomban reflektoros lámpákat is fognak alkalmazni, melyek nappali világoságot fognak árasztani. A mennyre a világítási tervzetből kivesszük, a templom mellékhajójának kellő megvilágításáról is gondoskodás történt, a szentély világossága pedig egyenesen elragadó lesz. A megnyitás költségeinek fedezésére újabb a következő adományok érkeztek be: M. E-né 50 kor., *Niemann* A. gyűjtése 11 kor., *Laktisz* K. gyűjtése 10 kor., *Melicher* J. gyűjtése 30 kor., *Pokorny* testvérek gyűjtése *Rajecz* 28 kor., *Dotter* J. plébános Fél 30 kor., *N. N.* 5 kor., *Kuhnhuber* G. Gesztely 6 kor., *Pokorny* Vencel Nyitra 6 kor., Összesen 176 kor. Hozzáadva a lapunk március 5-iki számában kimutatott 8688.53 koronához lesz fűszeg 8764.53 korona. — Isten fizesse meg!

Felolvasás a kereskedelmi körben.

A helybeli kereskedelmi körben ma delután 5 órakor felolvasással összekötött teaestély lesz. Előadók dr. *Barta* Ignác és dr. *Viltsek* Vilmos nyitrai orvosok.

Halálozás. *Sztudinka* Ede a halotti szent-ségek ajtatos felvétele után, életének 66-ik évében, f. évi március hó 15-én Nyitrán elhunyt. A boldogultban dr. *Sztudinka* Béla nyitrai ügyvéd édes atyját gyászolja.

Pelczmann János terhelyi plébánost, akinek elhunytáról már megemlékeztünk, f. hó 14-én temették el Terhelyen. A végtisztességen ott volt a várnai alesperesi kerület papsága és igen sokan az elhunyt tisztelői közül.

Dr. *Steinhöfer* Gyula hittudor, tanfelügyelő, alesperes, plébános és Nyitraparvamegye törvh. biz. tagja folyó hó 15-én meghalt. A megboldogultnak hült tetemei f. hó 18-án délelőtt 9 órakor helyeztetek örök nyugalomra az újlaki sírkertben.

Plathy Árpád 48-as honvéd, nyug. vármegyei útmester f. hó 6-án életének 81. évében Trencsénben elhunyt.

Wranovich István 48-as honvéd, *Wranovich* Béla baui ügyvéd édesatyja 81 éves korában Pozsonyban jobb létre szenderült. Nyugodjanak békeben!

Zobor hegyközség közgyűlése szokatlanul nagy érdeklődés mellett folyt le mult vasárnap délelőtt a városháza nagytermében. Számra nézve mintegy 100-an lehettek jelen a szőlőbirtokosok, kik élénk figyelemmel kísérték végig a gyűlés lefolyását. *Kondor* István elnök meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket majd elnöki jelentésének elmondása után áttért a közgyűlés napirendjének tárgyalására. A napirend legérdekesebb pontja volt a *Horváthy* Imre lemondása folytán megüresedett hegybírói állás betöltése. A közbizalom *Csernyánszky* Lajos hegyközségi tagra irányult s öt választották meg közfelkiáltással hegybíróknak. *Puchovszky* Bálint dr. választmányi tag helyét pedig *Szida* Kálmán nyitra-alsóvárosi plébánossal töltötték be. Az új hegybíró számos újítást tervez *Zoboron*, többek közt a csőszöket panaszkönyvekkel látja el, melyekbe a birtokosok sérelmeiket és megfigyeléseiket esetleges rendellenességeket bejegyezhetik. Az új hegybíró beköszöntőjében kiemelte, hogy nagy súlyt fog helyezni arra, hogy a zobori utak jókarban tartassanak. A számadások és a költségvetés letárgyalása után a közgyűlés véget ért. Érdekes, hogy a közgyűléshez semmiféle indítvány sem érkezett be.

Tisztviselő jelölés Zsolnán. Mint köztudomású, *Zsolna* nagyközség rendezett tanácsú városá alakult át. A város tisztviselőinek megválasztása tárgyában f. hó 6-án értekezlet tartott *Szalavszky* Gyula főispán elnöklése alatt, melyen a következő jelölésekben állapodtak meg: Polgármester: *Rada* Ignác főszolgabíró, rendőrkapitány: *Kubicza* Béla szolgabíró, I. tanácsos: *Mráz* Pál városi jegyző, II. tanácsos: *Hoffmann* Ferenc községi bíró, főjegyző: *Niederberger* Manó körjegyző, pénztárnok *Spotkovszky* nyug. urad. tisztartó, gazda *Martinek* Lipót, városi végrehajtó *Siplák* Lajos, II. jegyző *Hrabovecz* Alajos. A választás kiírása iránt az értekezlet nem döntött.

Csitary Bela volt országgyűlési képviselő a földművelésügyi miniszter megbízásából öt hónapot töltött Argentínában, ahol a mezőgazdasági viszonyokat tanulmányozta. Csitary, aki nem rég érkezett vissza, terjedelmes jelentésben számolt be észleletei és tapasztalatairól a miniszternek s útjának elmenyeit több előadás keretében is szándékozik megismertetni. Folyó hó 22-én a budai katolikus körben vetített képek kíséretében tart előadást. A múlt héten Nyitrán járt rokonai látogatására s ez alkalommal ígértét vették, hogy a jövő ősszel a nyitrai katolikus körben is be fogja mutatni Argentina gazdasági és kulturális állapotait.

A Verebely-féle üzlet bővülése. Nagyarányú bővülésnek néz elébe Nyitra város első és legkiválóbb divatárú kereskedése, Verebely-féle üzlet. Az üzlet tulajdonosa a Verebely Géza bámulatos erélyvel, tökéletes szakértelemmel és pártját ritkító kereskedői ügyességgel, a mely tulajdonságokkal még a szolid és reális üzletvezetés is párosult, odáig fejlesztette divatkereskedésének forgalmát, hogy azt ma már a jelenlegi bármily szép és tágas helyiségben lebonyolítani nem képes. Kibérelte ennélfogva a nyitrai püspöki uradalomtól a ház földszinti részének másik oldalát is, mely eddig magánlakásul szolgált s azt kellő átalakítás után f. é. augusztus hó elsejével el fogja foglalni. Az új helyiségbe átvittek azokat a cikkeket, amelyek az ezidőszerűtől boltban vannak, míg a jelenlegi bolthelyiség kizárólag női konfekció céljaira fog berendezetni. Az ezen bővülés folytán előálló boltok öt kirakata lesz, melyek a katolikus körök háza földszintjének pompás kinézetét fognak kölcsönözni. Az egész Felvidéken nem lesz ehez fogható divatkereskedés, úgy hogy ez az üzlet mint látványosság és egyik érdekessége lesz városunknak.

A nagy tevékenységű, ambíciózus kereskedőnek, ezen vállalkozása alkalmából, továbbra is szerencsés haladást kívánunk.

A nyitrai ipartestület közgyűlése. F. hó 12-én délután 2 órakor tartotta évi rendes közgyűlést a nyitrai városi ipartestület a városháza nagytermében. A tagok ez alkalommal oly nagy számban voltak jelen, hogy évek óta nem láttunk oly népes ipartestületi közgyűlést. Gyürky Ferenc városi főjegyző, mint iparhatósági biztos megnyitotta beszédében hosszasan változta a mai sanyarú ipari viszonyokat, összetartásra és szövetségésre buzdította a testület tagjait. Majd Maszányi József ipartestületi jegyző felolvasta az elnök jelentését a múlt évi működéséről. A számadások felülvizsgálása és a jövő évi költségvetés letárgyalása után megejtették az előjáróság választását. Elnöknek újból Unzeitik Józsefet választották meg. Alelnök lett Csernyák József. Előjárósági tagok Blaskó József, Csernyák Endre, Juhari Károly, Felix Rezső, Felix Ferenc, Hacskó János, Harmat Endre, Rasofszky Béla, Szteszkál Lukács, Morvay Kálmán, Tauszig Ignác, Mihálicska József, Szabó József, Novotny Vilmos, Morton József, Kostyál János, Durdy József, Racskovics Pál, Pauer János. Számvizsgálók Békei Fülöp, Schick Gyula, Gabmayer Miklós.

A trencsényi csatornázási és vízvezetési munkálatok befejezésük felé közelednek. Egy hónapon belül a csatorna és a vízvezeték műve készen fog állani, hogy a használatnak átadják. Az átadás körül nem lesznek komplikációk, mert a város és a vállalat közti ellentétek lassankint elsimulni kezdenek. Rövid idő múlva tehát vízvezetési vize lesz Trencsény városának és az utcák járhatatlansága csak a város rossz emlékei közé fog tartozni, de a mely nem lesz bántó.

Esperanto-egyesület Nagysurányban. Nagysurányban esperanto-egyesület, hivatalos néven „esperantista societó“ alakult, melynek eddig 35 tagja van. Tanítás hetenként kétszer tartatik a cukorgyári kaszinóban. Az oktatást 3 csoportban az elnök, alelnök és titkár végzi. Elnök: dr. Engel Ignác máv. pályaorvos, alelnök: Hrusovszky Károly állomásfőnök, titkár: Főce Sándor máv. hivatalnok, pénztáros: Matéka Gyula cukorgyári tisztviselő.

Lopás a pékműhelyben. Braunfeld József nyitrai pékmester f. hó 10-én feljelentéssel élt Wohlstein Béla nevű segédje ellen lopás miatt. A segéd állítólag meglopva volna Braunfeld tanoncát. Az egyik fiúnak a harmonikáját, a másiknak pedig 4 kor. 80 fillért tartalmazó pénztárcáját emelte volna el. A rendőrség megindította Wohlstein ellen az eljárást, melynek során beigazolódott, hogy Braunfeld állítása nem volt alaptalan. Az ügyet a rendőrkapitány hivatalból az ügyészséghez tette át.

Az Élet 11 ik száma gazdag és változatos tartalommal jelent meg. Kiemeljük belőle a vasárnapi levelet, Krudy Gyula elbeszélését, Erdős Renée novelláját, Kárpáthi Aurél jegyzeteit és Maeterlink Kék madár című mesejátékának az ismertetését, Bertolus versét és egy Hoffmannstal költeményfordítást, végül Janeiro szellemes csevegését és a regényfolytatást. A többi rovat is eleven, változatos és tartalmas, az illusztrációk pedig elsőrangúak és frissek. Az Élet szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest VII. Damjanich utca 50. A kitűnő lap ára egészévre 20 korona, felévre 10 korona, egy negyedéve 2 korona 50 fillér.

Családi ösztöndíj. A nem rég elhunyt Markovitch István pozsonyi kanonok 60.000 koronát meghaladó összegét hagyott jótékony celokra. Legnevezetesebb hagyománya egy negyvenezer koronás családi alapítvány, melynek kamatait a Markovitch családból leszármazott két fiú fogja iskolai ösztöndíj címén élvezni.

Meghíusult kivándorlás. Janecska Erzsébet krajnai leány útlevelet nélkül akart kivándorolni Amerikába. Megtakarított pénzeszközét magához vette, ruháját batyuba kötötte és útnak indult. Pozsonyban azonban, amint leszállt a vonatról, útját állták a határrendőrök. A kapitányságra vitték s mivel okmányokkal nem rendelkezett, hazatoloncoltatták. Azonfelül még elzárásra is ítélték. A leány útközben kisiklott a kíséző hatósági közeg kezéből és ismeretlen helyen telepedett le. Mint hogy a bűntetést még nem róttá le, a hatóság körözteti.

Utcai botrány. Tabecsek Mátyás kovácssegéd a napokban annyira leitta magát, hogy korcsból hazamenet az Erzsébet-úton és a Törökkapu-téren garázdálkodni kezdett. Persze az arra cirkáló rendőr nem hagyta a dolgot annyiba, hanem a garázda kovácslegényt annak rendje és módja szerint előállította a városházára.

Letartóztatott csavargó. Sas István zsitvagyarmati napszámot több csinyje miatt hónapokkal ezelőtt kitiltotta a rendőrség Nyitra város területéről. De Sas uram meg nem állhatta, hogy a tilalom dacára, olykor-olykor be ne tévedjen a városba. Így f. hó 12-én is Nyitrán időzött. Csakhogy elszámította magát. Az egyik rendőr felismerte és bekísérte a városházára. Most csavargásért és jogtalan visszatérés miatt több napi elzárásra ítélte el őt a rendőrkapitány.

Régi bűn. Még a mult év július havának közepén történt, hogy Kuffler Vilmos vágvecsei lakosnak több gépalkatrésze és ruhaneműje eltűnt. A lopás Bazsgony (Risa) Ferenc szolgálóéval bizonyult. A hatóság a legény ellen megindította az eljárást, de az ítélet kihirdetése előtt ismeretlen helyre távozott a faluból. A nyitrai kir. törvényszék most országzerte körözteti.

Méhészeti előadások. A földművelésügyi miniszterium utasítása folytán Valló János pozsonyi méhészeti szaktanár a méhtenyésztés és ismereteinek terjesztése céljából elméleti és gyakorlati előadásokat fog tartani a megye területén több helyen és pedig: — f. év április hó 20-án Csekej, — 21-én Nyitra, — 22-én Nyitraivánka, — 25-én Komját, — 26-án Nagysurány, — május hó 17-én Nagytapolcsány, — 18-án Nyitraudány, 19-én Szomorfalu, — 20-án Vajk, — 23-án Kis-mánya, — 24-én Zsitvafődmes, — június hó 6-án Nagybossány, — 7-én Nyitra-sámbokrét, — 8-án Szakacsány, — 9-én Nyitra-rovák, — 10-én Privigye, — 13-án Németprona, — 14-én Handlova, — október hó 19-én Kutti, — 20-án Egbell, — 22-én Holics, — 24-én Szakolcza, — 25-én Csári, — 26-án Máriásasvár.

Szökött katonák. Schwarz Aladár perbeti illetőségű közhuszár és Truchly József csacai születésű honvéd megunták a katonai gyöngyéletet és megszöktek ezredüktől. Ezredparancsnokaik országzerte köröztetik a szökevényeket.

Lopás. Czenker Béla Tivadar nagysurányi peksegéd a napokban a temesvár józsefvárosi vasúti állomáson kilopta Vajda József ottani lakosnak 5 kor. 60 fillért tartalmazó pénztárcáját és kerekét oldott vele. Czenker lopás miatt már több ízben volt büntetve és csak nemrégiben került ki a fogházból.

Nincs hely a tébolydában. Ridl Károlyné nyitrai lakosnő f. hó 12-én este a tébolyodottság jelei mutatkoztak. Tört, zúzott a lakásán mindent, ami keze ügyébe akadt. Végre hozzátartozói rendőrökért küldtek, hogy fekezzék meg a dühöngőt, nehogy még kárt tegyen valakiben vagy önmagában. A hatósági közegek az őrtűt asszonyt a városházára hozták s egyben

intézkedtek kórházba való szállításáról. A kórházban azonban megtagadták a felvetelt azzal, hogy minden hely betelt a tébolydában. Így Ridlné továbbra is vendége maradt a városi zárkának. F. hó 14-én aztán fivéréhez szállították Divék-ujfalura a szerencsétlen asszonyt.

Magyar ásványvíz Amerikában. A „New York Herald“ című amerikai világlap február 5-iki számában érdekes fényképreprodukcióban bemutatja azt a nagyszerű bankettet, melyet Lord Decies adott az előkelő newyorki Ritz-Carlton szállodában legény-barátjaitól való búcsúzása alkalmából. A gazdag étrendhez felosztáltak Krug anno 1900 pezsgőt és Kristályvizet. A Szt. Lukácsfürdői „Kristály“ hódító útján már az amerikai milliárdosok is eljutott!

Talált pénztárca. Szabó János III. o. elemi iskolai tanuló f. hó 13-án egy pénztárcát talált az utcán. 1 kor. 70 fillér volt benne. Tulajdonosa átveheti a városházán kellő igazolás mellett a hivatalos órák alatt.

Verekedés. Másik József nyitrai napszám a Csillag-utca 8. számú ház udvarán összetűzött Kankovszky Győző érsekújvári lakossal s csakhamar verekedéssé fajult a perpatvar. Végre egy rendőr véget vetett a verekedésnek.

Lopás a kóterben. A közelmúltban történt, hogy Nyitra-sámbokrétben a közigazgatási fogházból ismeretlen tettes kilopta a börtönőr fegyverét. A főbíró sehogy sem bírta a rejtélyt megoldani, mert a kóter az időtájt zárva volt és a zár teljesen sértetlen maradt a lopás után. A tett kiderítését a csendőrségre bízta. A csendőrök hosszas kutatás után kinyomozták, hogy a tolvaj John Károly odaváló lakos volt, ki a kénytelen kérésztől mászott be a zárkába és úgy hajította végre a lopást. Csakhogy mire ezt megállapították, a tolvaj már nem volt többé feltalálható Zsámbokrétben, bottal üthették a nyomát.

Lövés az éjszakában. A csendőrség hónapokon keresztül nyomozott egy rejtélyes ügyben. Két handlovai embert 1910. szeptember 10-én éjjel egy sötét alak megtámadott az uton és forgópisztolyból rájuk lőtt. A golyó fejüket horzsolta. A gyanu Glesicz Vince 37 éves bányamunkásra irányult, a ki többek előtt megfenyegette a két handlovai lakost. A nyitrai kir. törvényszék az összegyűlt adatok alapján megindította az eljárást Glesicz ellen. Mint hogy a merénylő időközben eltávozott handlováról, az ügyészség elrendelte köröztetését.

Az eltűnt mozsár. Vinter Ferenc, a nyitrai kir. törvényszék hivatalnok f. hó 12-én arra a tapasztalatra ébredt, hogy 20 kor. értékű vadonutaj sárgaréz mozsara, a törövel együtt nyomtalanul eltűnt konyhájából. Az esetről jelentést tett a rendőrségnek, a rendőrkapitány a rejtélyes ügyben elrendelte a nyomozást. A rendőri vizsgálat azonban mai napig nem vezetett eredményre. A mozsárolvajt nem került meg.

A kikoszarozott péktanonc. Kotrusz Géza gyürki-utcai pék egyik tanonca, Hagara István szemet vetett Steiner Bernát párutcai szatócs cselédjére, Vancsó Erzsébetre. A leány az alig 18 éves suhancgyereket nem vette komoly udvarlónak és csak úgy félvállról beszélt vele. Hagara István e feletti bánatában f. hó 12-én, alaposan leitta magát és este 6 óra tájban megleszte a leányt az utcán, amint egyik barátjától hazafelé tartott. A Párutca 34. számú ház előtt megtámadta őt és zsebkésével jelentékeny sebet ejtett bal vállán. A vér látára azonban kerekét oldott a szerelmes suhanc és egy közeli ház kapuja alá menekült. A megremült lány segítségért kiáltott. A közelben tartozkodó Krajcsovics József kenyérgyári kocsis fölsegítette a földről az elalélt leányt és rendőrré futott. A leány időközben a vállában maradt kést kihúzta testéből és messzire elhajította magától. Végre előkerült egy rendőr, aki által a leány orvosi segélyben részesült. A merénylő pékinast előállították a városházára, hol hosszas faggatás után bevallotta tettét. A hatóság az eljárást ellene megindította.

Az eltűntetett láda. F. hó 13-án délelőtt 9 óra tájban egy árúval telt ládát hoztak be a nyitrai vasúti állomásra a szállító emberei Zicz Salamon hid-utcai kereskedőnek. A ládát a kapu alá helyezték. Vagy másfél órára rá vésővel, kalapáccsal a kezében a láda felbontásához akart fogni a kereskedő, de a ládának csak hűt helyét lelte. Fellármázta az egész hazát, de senki sem tudott neki felvilágosítással szolgálni a láda eltűnését illetőleg. Mint halljuk, a rendőrség vette kezébe az ügyet és erőlesen nyomoz a láda eltűntetői után.

Letartóztatott gyári munkás. A múlt év november havában Piros József felsőköröskényi lakos, gyári munkás lópokrócot lopott Goldberger Miksa nyitrai lakostól. A hatóság megindította ellene az eljárást. A nyitrai kir. törvényszék a napokban akart ítélni felette, de a vádlott nem jelent meg a tárgyaláson. A törvényszék erre elrendelte karhatalmilag való elővezetését. Kedden csípték el őt a rendőrök az Erzsébet-úton és átszállították a nyitrai ügyészség börtönébe.

Nem ámitás, hogy ezidő szerint a legkitünőbb a dr. Borovszky-féle „Borolin“ háziszser. Lásd a hirdetést.

Kathreiner-féle Kneipp - maláta kávé

csak egyféle létezik, ellenben utánzata tömérdek. Miért is? vatosság! Csak eredeti csomagot kérjünk és fogadjunk el e névvel: **Kathreiner**

Nyilt-tér.

Borszéki GYÓGYÉS ÜDITŐVIZ.

A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK
KIRÁLYA!

„BORSZÉKI“
az ásványvizek királya,
angolkór és
vérszegénység
ellen páratlan gyógyszer.
Mint üdítő és hűsítő ital a
legelső minden vizek között.

Főraktár:
BRIX JÁNOS FIA UTÓDA
fűszer-, csemege- és ásványviz-
kereskedőnél — **Trencsén.**

59. 2-15.

Helybeli gyári iroda részére jó irású, lehetőleg keresk. szaktanfolyamot végzett hölgy kerestetik.

Írásbeli ajánlatok igények megjelölésével e lap kiadóhivatalába intézendők. 60 1-1

„KOLLARIT“ bőrlemez a jelenkor legjobb tetőlemeze.

Egyedelárusító:
Bäck Márk és fiai
fakereskedők
Nyitra.

Állandó raktár aszfalt, kátránylemez és elszigetelőlemezből

63 1-39

Meghívó.

Felső- és Alsóbottfalusi keresztény fogy. szöv.
1911. márc. 25-én d. u. I-kor ev. iskolában tartja
rendes közgyűlését.

TÁRGYAK:

1. 1910. évi zárszámadások tárgyalása. A mérleg-, nyereség- és veszteség-számla megállapítása.
 2. Tiszta nyereség felosztása.
 3. Igazgatóság, könyvelő és pénztárnok választása.
 4. Indítványok.
- Felsőbottfalú, 1911. március 15.

62. 1-1. Igazgatóság.

HIRDETÉSEK

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ számára igen jutányos áron felvétetnek Nyitrán, Huszár István úr könyv- és papírkereskedésében, ugyanitt a lapra is elő lehet fizetni.

DIVATOS BUTOROK

A LEGOLCSÓBBAN ÉS JÓ
MINŐSÉGBEN KAPHATÓK

VAJDA J.

BUTORKERESKEDŐNÉL
NYITRA, PÁRUTCA 22. SZ.

Mindennemű réz-, nikkell- és vasbutor. — Veranda- és kerti-butorok. Iroda-, elő-, háló-, ebédlőszoba- és konyhaberendezések. Saját kárpitos-műhelyem, ahol legmodernebb kárpitos és díszítési munkák szakszerűen s ízlésesen készülnek.

Mint hogy t. vevőimnek jó árút, nagy választékot a legjutányosabb árák mellett nyújtok, tisztelettel kérem a n. é. butorvásárló közönséget, hogy b. rendeléseivel hozzám fordulni sziveskedjék.

VAJDA J.
butorkereskedő.

5. 6-24.

Meghívó

Lubina-i keresztény fogy. és hitelszövetkezet
1911. évi március hó 25-én délután 4 órákor
evang. iskolában megtartandó
közgyűlésére.

TÁRGYAK:

1. Az 1910. évi zárszámadások olvasása, mérleg-, nyereség- és veszteség-számla megállapítása.
2. Tiszta nyereség, illetve ha leírások lesznek, a veszteség mikénti törlesztése.
3. Igazgatósági elnök és pénztárnok választása.
4. Indítványok.

Lubina, 1911. márc. 15. Igazgatóság.

ÉPÍTKEZÉSI ANYAGOK!!

ugymint: vasgerendák, téglá- és habarcs-felvonók, állványkapcsok, falkötővasak, valamint számszámok és szerzőgépek, vascsövek, viz-tartányok, szivattyúk, transmissziók, emelőgépek, távirádrótok, kerítés-drótok ujs használt állapotban legolcsóbban kaphatók

DAVIDOVICS JAKAB ÉS TSA
BUDAPEST VI., VÁCI-ÚT II.
(A NICHOLSON-GYÁR MELLETT.)

:: Veszünk mindenféle gyárberendezéseket és ócskavashulladékokat. 28. 7-10

BUTORAIM

legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, jó ízléssel készülnek.

Kereskedők, kézmű és egyéb iparosok stb. figyelmébe!

Figyelmeztetem Önt, hogy az én személyes (sajátkezű aláírással ellátott, vagy ott Önnél szóbelileg adott) beleegyezésem nélkül „BIHAR” névre semmiféle ácontó megrendelést ne fogadjon el, ellenesetben a felelősség, melyet én el nem vállalok, az illetékes fórum előtt is Önre fog visszahárulni.

Id. Bihar Árpád,

56. 3-3.

p. ú. tisztviselő.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HAZAI
GYÁRTMÁNYÚ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSSEN

WEIGL ANTAL

PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRAN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat,

cimadákat, biretumokat,

mucetumokat, bundákat

stb. izlésesen, pontosan és a legjutányosabb áron.

Vidéki rendeléseket pontosan és a lehető leggyorsabban eszközöl.

9. 10-52.

Többszörös kitüntetésben részesült szenzációs háziszser

a dr. Borovszky-féle BOROLIN

mely városunkban is megjelent. Ez a háziszser hatásában és erőalkotásában felülmulhatatlan háziszser gümökóros izom- és idegfájdalmak, fej- és fogfájás, továbbá minden meghülés okozta bajok, mint rheuma, köszvény, csusz, ischiás, ízületi lob és zsabában szenvedők, végül fagyás okozta és égési sebek fáj-dalmainak megszüntetésére. Kiváló fertőtlenítő és testóvó háziszser. Kapható 1.20, 2.— és 2.50 koronás üvegekben. Készítik:

Dr. Borovszky R. orvos és Borovszky K.
Budapest, II. ker., Fő-utca 77/c. szám.

52. 3-5.

Kapható Nyitrán: Ádám Dezső, Lax Dárius gyógyszerész uraknál, valamint Kubányi István úr drogeriájában. Nagytapolcsányban: Zathureczky Jenő gyógyszer-tárában. :: Érsekújvárott: Benatzky Imre drogeriájában.

 Szőlőtelek és szőlőoltványok eladó!

Az Urivölgy felsővégén 1307 □-öl kiterjedésű, melyből 120 □-öl a legkorábban érő Csabagyöngy szőlővel van betelepítve **eladó.**

Szőlőoltványokból még kapható: Csabagyöngy drb.-ként 50 fil., Fehérkadar drb.-ként 19 fil., gyök. I. oszt. Riparia drb.-ként 4 fil. — Bővebb felvilágosítást ad Geró István, püsp. urad. vincellér Nyitra-Zobor Ujhegy.

55. 3-4.

Hirdetmény.

A nyitrai székeskáptalan gondnoksága alatt álló néhai Turóczy Imre családi alapítványában egy hely — és pedig 300 kor. iskolai ösztöndíj — az alapító verrokonai kötelékéből leszármazó fiú számára — üresedésbe jött.

Az ezen alapítvány élvezését elnyerni óhajtó, I. félévi iskolai és leszármazási bizonyítvánnyal felszerelt kérvényét 1911. évi március hó végeig köteles a nyitrai káptalannál betérjeszteni.

58. 2-2

Értesítés Verebély Géza divatárúházából, Nyitra

Kérem okvetlen elolvasni!

Árúházam tetemes megnagyobbítása folytán a jelenlegi árúraktár folyó évi augusztus 1-én az új árúosztályba helyeztetik át. —

Ennélfogva a cég törekvése ezen időpontra árúraktárát a lehető legkisebbre kiárusítani, miért is ezen cél elérésére — áldozatot nem kimélve — elhatározta, hogy f. évi február 15-től f. é. július 31-ig készpénzfizetéses vásárlásoknál az előirt és szigoruan betartott, de fel nem emelt szabott árakból 5% helyett 8%, 10%, 12%, 15% és 20% pénztári engedményt (az árucikkek hasznosítási esélyei szerint) nyújt a n. é. közönségnek.

Ezen kedvező vásárlási alkalmat ne mulassza el a nagyérdemű közönség s győződjék meg személyesen — minden vételkötelezettség nélkül — a reális, tetemes árleszállításokról.

A megfelelő engedmények az árúházban elhelyezett táblázatokon vannak feltüntetve s lehetőség szerint az árucikkeken is.

Ennélfogva az alkudozásnak a kiárusítás tartama alatt sem lesz helye s ezen rendkívüli árkedvezmények a nagyszabású árúház megnyitásának napján — augusztus 1-én — megszűnnek.

45. 5-0.